

pendit in cruce. Directe autem ad scopum

R. Apost. tantummodo velle ostendere, quod Christus non fuerit typicus Veteris Testamenti sacerdos, sed Novi, et maxime jam, dum sedet ad dexteram Patris, ubi necesse est ut habeat aliquid quod offerat, prout ibidem ratiocinatur Apostolus.

Primum probat hoc modo: Nullus fuit sacerdos aaronicus, seu V. L. de tribu Juda; atqui Christus fuit de tribu Juda; ergo si esset super terram, non esset sacerdos, utique aaronicus.

Maj. hujus prob. asseruerat cap. VII, 13 dicens: *De quo enim hæc dicuntur* (nempe sacerdotem esse secundum ordinem Melchisedech, et non secundum ordinem Aaron) *de alia tribu est, de qua nullus altari præsto fuit.*

Minor certa est, et ab Apost. majori immediate subditur γ . 14: *Manifestum est enim, quod ex Juda ortus sit Dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est.* Ex his vero præmissis optime sequitur: Ergo si Dominus noster esset super terram, non esset sacerdos aaronicus.

Sub hac autem conclusione subsumo cum Apost. γ . 17, et alibi: Atqui tamen Christus est sacerdos; ergo est sacerdos secundum ordinem Melchisedech; ergo est pontifex, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis; ergo melius sortitus est ministerium; ergo melioris Testamenti mediator est (quæ omnia ibidem asserit Apost.) verbo: ergo sacerdotium Melchisedech, et consequenter sacerdotium Christi multo præstantius est sacerdotio aaronico: hocque per illud jam erat abrogatum; qui est scopus præcipuus Apostoli locis assignatis.

Ad 4 dico, quod Christus in cælis non interpellat quomodolibet, sed ut sacerdos; adeoque functione sacerdotali verum offerendo sacrificium, non semel tantum (ut in cruce fecit), sed in sempiternum. Si quidem juxta Apost. cap. VII, 24: *Sempiternum habet sacerdotium.* Item cap. VIII, 3: *Omnis pontifex ad offerenda numera et hostias constituitur: unde necesse est et hunc* (de Christo loquitur) *habere aliquid quod offerat.* Quæ hostia non est nisi Christus ipse, qui in sacrificio Missæ offertur.

Ad 5. Neg. conseq. quia ibidem Apost. agit. De sacrificio crucis, subdit enim ibidem γ . 26. *Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi.* De hoc autem sacrificio ibidem asserit quod semel oblatum sufficiat ad exhaurienda omnia mundi peccata.

Sicuti autem cum hoc stat, quod alia Christus instituerit media, per quæ voluit virtutem sacrificii crucis nobis applicari; ita quoque eidem non repugnat sacrificium incruentum, quod in sui commemorationem instituit.

Obj. II. Dubitatur an Melchisedech fuerit homo; ergo Christi sacrificium non videtur in ejus facto præfiguratum. Dubitandi autem

Prima ratio est, quod Melchisedech virtute et dignitate fuerit major Abrahamo: atqui nullus mortalius eo tempore fuit major Abrahamo justitia et sanctitate; ergo Melchisedech non fuit de genere mortalium.

2. Melchisedech ab Apost. commendatur tanquam rex justitiæ et pacis, id est, quasi honorum illorum auctor et largitor: atqui pacis et justitiæ auctor non nisi Deus est; ergo.

3. Apost. asserit eum fuisse sine patre et matre et sine genealogia; nec habuisse initium dierum, neque finem: atqui hæc vero homini non conveniunt; ergo.

4. Dicitur ab eodem Apost. assimilatus Filio Dei: atqui imago et similitudo Filii Dei juxta græcos patres est Spiritus S. ergo.

5. Christus ipse dicitur sacerdos secundum ordinem Melchisedech: atqui hoc videtur designare in Melchisedech fuisse principalem quamdam, etiam præ Christo, sacerdotii dignitatem; ergo.

R. dubia illa esse solorum hæreticorum, impiumque esse asserere, quod Melchisedech fuerit Filius Dei, aut Spiritus S.; nam Moyses inducit ipsum ut hominem cum Abrahamo loquentem, sacerdotem fuisse asserit, et obtulisse sacrificium; porro non Deus Deo, sed creatura Creatori sacrificium offert; ergo. Insuper et locum assignat regni, scilicet Salem, quæ verisimiliter postea appellata est Jerusalem; ut Q. præced. dictum fuit.

Denique juxta Apost.: *Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in illis, quæ sunt ad Deum.* Atqui Melchisedech fuit pontifex; ergo ex hominibus assumptus est.

Ad 1 igitur dico, quod Melchisedech in Scriptura non præferatur Abrahamo ratione virtutis et sanctimonie, sed quia rex erat in illa regione, summusque sacerdos publicus, cum Abrahamo non esset ibidem nisi homo privatus, simplexque sacerdos suæ familie.

Potissimum tamen Abrahamæ prælatus est Melchisedech propter admirandum, non tantum regni, sed et sacerdotii sacrificiique mysterium, quo Christum regem et sacerdotem mirifice præfiguravit. Sane sacerdotium aaronicum quoad consecrationem, etc., ejusdemque sacrificium quoad materiam oblatam præstantius fuisse sacerdotio sacrificioque Melchisedech, nemo facile negaverit: hoc tamen non obstante, sacerdotium Melchisedech, ejusque sacrificium ab Apost. præ aaronico recte commendatur; utique propter sui perpetuitatem, et specialem cum sacrificio Christi similitudinem.

Ad 2, negatur assumpt. ejusque probatio: neque enim per similem hebraismum designatur auctor justitiæ et pacis, sed rex justus et pacificus; sicuti per filium dilectionis intelligitur filius dilectus, per filium perditionis filius perditus, per virum mortis vir morte dignus, etc. Quinimo per similia sæpe nihil aliud significatur, nisi quod illo tempore fit vel existit. Sic Phaleg dici potest *filius divisionis*, non quod ipse fuerit divisionis auctor, sed quod in diebus ejus divisæ est terra; ut ante ex S. P. audivimus.

Ad 3 dico, quod Apost. eum asserat fuisse sine patre et matre, sine ortu et casu, etc., non quod revera fuerit sine parentibus, initio aut fine dierum, sed quod Scriptura eum repente inducat, nihil de his commemorato vel ibi, vel alibi postmodum. Unde

apertius hoc explicans Apost. cap. VII, 6 ait: *Cujus generatio non annumeratur.* Et clarus exponit Syrus ibid. *Cujus nec pater nec mater scribuntur in generationibus, neque initium dierum ejus, neque finis vitæ ipsius.*

Reticentiam autem hanc pro se assumit Apost. ut suam inter Christum et Melchisedech adaugeat similitudinem. Porro satis notum est quod in assimilationibus ex figuris tantum assumamus illud quod qualitercumque similitudini potest deservire. Sic typum Christi in cruce immolandi dicimus fuisse Isaac, quamvis revera non fuerit realiter immolatus, etc.

Ad 4 distingui potest min. Imago et similitudo Filii Dei, quæ est talis quoad consubstantialitatem et naturam, est Spiritus S.; transeat: quæ tantum est talis quoad figuram; nego min.: alioquin enim et David, et Salomon, et Josue, plurimique alii, quin et filia Jephthe dici potuissent Spiritus S.

Ad 5 dico, non aliam designari dignitatem in Melchisedech, nisi quæ derivatur a veritate in figuram, a prototypo ad typum. Illa ergo verba *secundum ordinem Melchisedech* non significant, quod sacerdotium Christi a sacerdotio Melchisedech derivetur, sed quod sacrificium Christi juxta ritum Melchisedech offeratur. Quin nec in sententia quidem hæreticorum prætensa illa principalitas haberetur: nam si Melchisedech fuerit Spiritus S., nihil erat principalitatis in illo, cum Spiritus S. in corpore visibili apparens non fuisset principalior Christo, et sacrificium Christi potius ratione hostiæ oblatæ fuisset principalis.

Obj. III. Etiamsi Melchisedech fuerit homo, non equidem fuit sacerdos; ergo.

Prob. ant. 1. Quia hebraice hic ponitur vox *Cohen*, quæ etiam significat principem seu primum virum, qualis erat Melchisedech. Si quoque II Reg. VIII, filii David hebraice vocantur *Cohen*, et in Vulgata nostra *sacerdotes*, cum tamen certo non essent nisi principes; utpote orti ex tribu Juda, ex qua nullus unquam in V. L. fuit sacerdos.

2. Quamvis Abram decimas Melchisedecho dedisse legatur; non inde tamen recte infertur Melchisedech fuisse sacerdotem; speciem enim pro genere positam intelligit Cajetanus, adeoque non veras fuisse decimas.

Ratio ejus forsitan est, quod solutio decimarum proprie dictarum non nisi per Legem Moysis statuta et sancita sit.

3. Insuper sic etiam Aaron in lumbis Abrahamæ Melchisedecho decimas dedisset, et consequenter ipso minor fuisset; cum solutio decimarum proprie dictarum sit signum inferioritatis.

4. Quin etiam (quod nequaquam admitti potest) inde sequi videretur, et ipsum Christum, utpote in lumbis Abrahamæ existentem, hoc Melchisedecho hominiam detulisse, adeoque et ipso fuisse minorem.

5. Denique non tantum latina Geneseos lectio, sed et hebraica, græca, et chaldaica videtur dubia; nec satis liquet (si verba ipsa per se et a contextu orationis se juncta consideres) an Abram decimas dederit Mel-

chisedecho, an autem Melchisedech Abramo; ergo ex illis concludi non potest Melchisedech fuisse sacerdotem.

R. Neg. ant. juxta probationes in initio hujus quæstionis allatas.

Ad 1 autem dico, plerumque per vocem *Cohen* significari verum sacerdotem, et ministrum Dei, quod certe hic locum habet: nam imprimis nulla erat ratio, cur hac voce hic uteretur Moyses ad exaggerandum principalem Melchisedech dignitatem, si non fuisset proprie sacerdos; vocando enim ipsum *regem*, abunde dixerat *principem*. Deinde circumstantiæ aperte declarant, quod sacerdotalem intendat exprimere dignitatem, tum quia benedixit Abræ, tum quia decimas ab eo accepit proprie dictas, tum quia sacrificium obtulit, ut mox ostendemus: siquidem imperitens fuisset oblatio panis et vini, collatio benedictionis, et acceptio decimarum ad exprimendam principis prærogativam.

Denique Apost. ad Heb. VII, et omnes Patres vocem *Cohen* hoc loco pro vero sacerdote poni asserunt.

Nec est par ratio de textu II Reg. VIII: quia imprimis per se clarum est quod filii David, utpote de tribu Juda, non fuerint sacerdotes. Deinde Scriptura ipsa satis aperte id significat I Par. XVIII, γ . ult., ubi eadem sententia clarioribus verbis exprimitur, et ita legitur: *Porro filii David primi ad manum regis.* Non mirum igitur quod ibid. potius quam hoc loco vox *Cohen* significet principem, et non proprie dictum sacerdotem.

Ad 2 dico, non modo peregrinam videri hanc Cajetani interpretationem, sed et contrariam apostolicæ disputationi. Nam famoso cap. VII ad Heb. eodem modo, eademque significatione utitur Apost. voce *decimarum*, dum loquitur de decimis quas Hebræi suis dabant sacerdotibus, et de decimis quas Abram dedit Melchisedecho: atqui istæ erant decimæ proprie dictæ; ergo et hæc.

Quinimo sententia hæc enervare videtur argumentum Pauli, probantis sacerdotium Christi multo esse præstantius levitico, sequenti argumento: *Sacerdotium Melchisedech fuit præstantius levitico; atqui Christus est sacerdos secundum ordinem Melchisedech; ergo sacerdotium Christi est præstantius levitico.* Porro minor hujus argumenti non egebat operosa probatione, cum in terminis asseratur Psal. CIX. *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.*

Majorem autem probat dupliciter. 1. Quia Melchisedech benedixit Abræ. 2. Quia ab eo decimas accepit: quæ duo arguunt, dignitatem Melchisedech præ Abram fuisse eminentiorem.

Unde argumentum Apost. a decimis desumptum sic deducitur: Ille dignitate major est altero, qui ab illo altero decimas accepit; atqui Melchisedech ab Abramo decimas accepit; ergo Melchisedech fuit major Abramo.

Jamvero si decimæ in maj. non intelligantur proprie dictæ; propositio erit falsa (nam quantumcumque episcopus v. g. decimam suorum honorum partem

daret pauperibus, non ideo tamen esset ipsis minor), si autem in min. non sumantur decimæ proprie dictæ, mutabitur medium, eruntque proinde quatuor termini; adeoque corrueat argumentum Apostoli.

Econtrario autem, si maj. assumpta intelligatur de decimis proprie dictis, recte concludet, scopumque suum attinget Apost. hoc argumento: Ille dignitate major est altero, qui ab illo altero decimas accipit proprie dictas; atqui Melchisedech decimas accipit proprie dictas ab Abramo, et in ipse a sacerdotibus leviticis, qui erant in lumbis ejus; ergo dignitate major erat Abramo et sacerdotibus leviticis, qui erant in lumbis ejus.

Cum vero decimas proprie dictas non potuerit accepisse Melchisedech, nisi tanquam sacerdos, finaliter subsumit Apost. Atqui Christus est sacerdos secundum ordinem Melchisedech; ergo sacerdotium Christi dignitate majus est sacerdotio levitico. Ad præsumptam autem et argumento additam Cajetani rationem dico, quod multa in mosaica Lege fuerint sancita, quæ diu ante a viris probis et sanctis fuerant practicata; puta de frugibus terræ aut animalibus Deo offerre sacrificium, edificare altaria, in sacrificio offerendo inter munda distingueret et immunda, vota Deo nuncupare, etc. Quæ omnia non ex præscripto Legis positivæ, sed ex inspiratione divina, vel ex instinctu legis naturalis, vel ex majorum traditione, vel ex religiosa piorum hominum consuetudine observabantur.

Ad 3 admitto, quod Aaron in lumbis Abræ decimas dederit Melchisedech, tanquam sacerdos leviticus: nam cum sacerdotium leviticum per carnalem generationem sano sensu propagaretur, et a patribus ad filios secundum carnis originem derivaretur, Aaron, tanquam sacerdos, non minus fuit in Abram quam in Levi; adeoque hac ratione fuit Melchisedech minor. Sed prout Aaron fuit supremus gubernator et director populi Israelitici, in his quæ erant ad Deum, seu in cæremoniis legalibus, atque a Deo singulariter electus, non fuit in lumbis Abræ, adeoque nec hac ratione decimas dedit Melchisedech, vel minoris illo fuit dignitatis.

Declaratur in simili: Sit aliquis princeps, qui solvat tributum imperatori Occidentis, tanquam elector; et hic postea generet filium, qui deinde fiat imperator Orientis: hic quatenus elector, potest dici in parente solvere tributum, et ita minor esse imperatore Occidentis: at prout est imperator Orientis, non fuit in lumbis parentis; proinde nec ea ratione tributum solvit imperatori Occidentis, aut illo minor censendus est, ita similiter in casu proposito.

Ad 4 more suo subtiliter respondet S. P. Aug. lib. I de Gen. ad Lit. cap. XX. *Nec Levi, nec Christus in lumbis Abraham secundum animam fuerunt; secundum carnem vero, et Christus et Levi ibi fuerunt: sed Levi secundum rationem seminalem, Christus autem secundum solam substantiam corporalem... ille igitur decimatus est in Abraham, qui de ipso generatus est secundum legem in membris repugnantem legi mentis... non*

autem et Christus in Abraham decimatus est: ejus quippe caro inde non fervorem vulneris, sed materiam medicaminis traxit: nam cum ipsa decimatio ad præfigurandum medicamen pertinuerit, illud in Abraham carne decimabatur quod curabatur, non illud unde curabatur.

Igitur decimarum homagium non detulit Christus Melchisedech, nec proinde ipso minori haberi potest prætensa hac ratione: quin potius quia præstantia sacerdotii Melchisedech in eo maxime sita fuit, quod figuram gesserit sacerdotii Christi, necesse est Christum tanto majorem ipso fuisse, quanto corpus præumbra, et veritas præ figura est præstantior. Videri etiam potest S. Th. 3 p. q. 51, a. 8.

Ad 5 dico, quod Apost. ad Heb. VII omnem susulerit dubitandi rationem; ait enim: *Melchisedech obviavit Abraham regresso a cæde regum, et benedixit ei; cui et decimas omnium divisit Abraham: et paulo post: Intuemini quantus sit hic, cui et decimas divisit de precipuis Abraham patriarcha.* Et rursus: *Cujus generatio non annumeratur in eis, decimas sumpsit ab Abraham.*

Præterea Levitas in Abrahamo decimatus fuisse (hoc est decimas dedisse) et Melchisedech Abrahamo præstantiorem fuisse, etc. ibidem asserit; ergo Melchisedech ab Abraham decimas accepit.

Obj. IV. Etiam si supponatur fuisse sacerdos, occurrens tamen Abraham revertenti a cæde regum, non obtulit sacrificium.

Prob. assumpt. 1. Quia Melchisedech panem et vinum protulit ad cibum militum, et ad epulum victoriarum. Ita in locum Gen. ratiocinatur Calvinus, qui admittit Melchisedech fuisse sacerdotem, sed negat eum loco citato obtulisse sacrificium, etiam si fateatur Patres hic sibi contrarios.

2. Quia in Hebræo additur illi (scilicet Abraham) *proferens panem et vinum.* Ergo non protulit Deo in sacrificium.

3. Vox Hebraica *proferens* generalis est, et indifferens ad significandam tam productionem profanam quam sacram.

4. Particula *enim*, in qua maximam vim posuimus, in aliis versionibus non habetur: nam chaldaica sic habet: *Melchisedech quoque rex Jerusalem protulit panem et vinum, et ipse minister erat coram Deo excelso, benedixit ei, et ait etc.* Item græca sic legit: *Melchisedech rex Salem protulit panem et vinum, erat autem sacerdos Dei altissimi, benedixit Abræ, et dixit etc.*

Hebraica denique latine sic exprimitur: *Melchisedech rex Salem protulit panem et vinum, et ipse erat sacerdos Deo altissimo, et benedixit ei, et dixit, etc.* Ubi videmus particulam causalem *enim* minime reperiri.

5. Calvinus bene legere, et sensum optime jungere videtur hoc modo: *et cum esset sacerdos Dei altissimi, benedixit ei etc.* sic in benedictione constituens ejus sacerdotium, sed oblatum negans sacrificium.

R. Neg. assumpt. quia patres contrarium testantur unanimiter, tunc quia vox *protulit* (ut reflectit Genebrardus linguæ hebraicæ peritissimus) sacrificii est; tum quia duæ aliæ actiones Melchisedech, quæ

hujus tertiarum junguntur, sacerdotales sunt; ergo et hæc talis fuit, maxime cum latinus Interpres hæc verba, *proferens panem et vinum*, junxerit his, *benedixit ei*; ut vel sic significaret, prolationem hanc panis et vini, upote sacerdotali benedictioni conjunctam, pariter fuisse sacerdotalem.

Ad 1 igitur respondent Tostatus, Lyranus, aliique, hanc Calvini cavillationem nequaquam subsistere, quia Abram cum sociis abundabat cibariis: cum enim quatuor illi reges universam regionem Pentapolytanam deprædati essent, non est dubitandum, quin maximam copiam eorum, quæ ad victum pertinebant, secum abstulerint; quæ, illis debellatis, Abram recuperavit.

Patet hoc, quia γ . 11 dictum erat: *Tulerunt autem (quatuor reges victores) universa quæ ad cibum pertinent, et abierunt, γ . vero 23 et 24 dicit Abram ad regem Sodomorum: Non accipiam ex omnibus quæ tua sunt... exceptis his quæ comederunt juvenes.* Adeoque jam præda saturi erant. Verum hæc responsio non videtur satisfacere.

1. Quia etiam inter Gentiles moris erat, ut itinerantibus etc. cum cibo et potu obviam irent, prout probant Hebræi ex Jud. 8, ubi viri urbis Socoth insinuant se futuros paratos occurrere Gedeoni cum pane petito, ubi confecto bello, reliquos Madianitas fuga dilapsos fuisset persecutus. Item ex Deut. 23, ubi Deus maledicit Ammonitis et Moabitibus, quia noluerunt occurrere Hebræis cum pane et aqua, quando egressi sunt de Ægypto. Non mirum igitur, quod id ipsum hic fecerit Melchisedech, quamvis satis probabiliter Gentilis seu Chananæus.

2. Potuit Melchisedech ignorare quod jam præda saturi essent Abrami commilitones, imo et putasse, quod propter laborem certaminis, itinerisque fatigationem recenter cibis refocillari deberent.

3. Licet id ipsum scivisse supponatur Melchisedech, voluit tamen suam erga Abramum eo munere benevolentiam declarare, et singularem lætitiæ voluptatem ob partam victoriam protestari. Et revera quis ignoret, quod non semper ex necessitate cibus et potus ab amico offerantur amicis? Unde

Respondent Pererius, et alii (quidquid sit de illa consuetudine refocillandi victores) Melchisedechum non protulisse panem nisi ante sacrificatum, vel tunc sacrificandum in sacrificium eucharisticum, seu in gratiarum actionem pro victoria Abræ. Rationes autem hujus responsionis jam ante allegavimus: protulit enim panem et vinum non ut rex, sed ut sacerdos; Abram ipsi tanquam digniori et publico sacerdoti decimas de spoliis obtulit, ab ipso tanquam a majore benedictionem accepit, etc.; quæ supra probata sunt.

Ad 2 patet solutio ex jam dictis: nam licet panem et vinum protulerit, vel obtulerit Abramo, ejusque sociis; cum eo tamen optime stat, quod antea illa Deo essent sacrificata. Siquidem erat hostia pacifica, de qua etiam populus participabat.

Ad 3 quoque jam præoccupata solutio est, cum ex

omnibus circumstantiis supra allegatis vox *proferens* satis contrahatur ad productionem sacram.

Ad 4 fatemur quidem alias versiones non habere particulam *enim*, attamen innumeris Scripturæ locis latina particula et pro causali *enim* vel quia ponitur. Sic Gen. XX dicitur juxta textum Hebraicum: *Morieris tu propter mulierem quam tulisti, et ipsa habet virum.* Item cap. XXI: *Nunc cognovi quod timeas Dominum, et non peperisti unigenito filio tuo propter me.* Ubi et causalis est. Item cap. XXVII nos legimus: *Supplantavit enim me*; Hebræi autem: *Et supplantavit me.*

Item Isaiæ LXIV. *Ecce turbatus es et peccavimus; ubi Latine legitur: Quia peccavimus. Et quoque pro quia positum videtur Lucæ I: Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui.* Latinus igitur interpres, linguæ hebraicæ peritus, acute vidit, illud et hebraicum etiam hoc loco æquivalere particulæ *quia*, vel *enim*.

Ad 5 dico, quod expositioni Calvini non tantum repugnet omnium patrum sensus, qui sacerdotium hic referunt ad oblationem panis et vini, sed etiam textus hebraicus, græcus, chaldaicus, et latinus; qui omnes hæc in eodem versu jungunt præcedentibus, scilicet versui 18, ubi denique periodum terminant in voce *altissimi*: idque videtur erui ex codice hebræo, in quo post vocem *altissimi*, invenitur accentus, qui indicat ibidem periodum terminari. Hebræi vocant accentum illum *Soph Paschu*. Unde non potest illud: *Et erat sacerdos*, solum conjungi cum sequentibus: *Et benedixit* (ut voluit Calvinus et alii novatores), sed præsertim jungi debet illis prioribus: *Protulit panem et vinum.* Eandem quoque distinctionem, inquit Bellarm., invenimus in chaldæo et græco. Posita autem hac vera et communi interpretatione atque interpunctione orationis; etiam si nulla adesset causalis particula, per se ipsam clamaret oratio, panem et vinum prolata fuisse ad sacrificium. Quorsum enim cum illis verbis: *Protulit panem et vinum*, jungerentur illa: *Et erat sacerdos Dei*, nisi ut intelligeremus panem et vinum a Melchisedech tanquam sacerdote prolata ut offerrentur Deo?

Obj. V. Apost. ad Heb. VII accurate exponit omnem analogiam quæ inter Christum et Melchisedech reperitur: atqui non meminit de pane et vino a Melchisedech oblatis; quod tamen certo non tacuisset, si illo sacrificio sacrificium Missæ fuisset præfiguratum; ergo catholici fingunt sacrificium illud a Melchisedech fuisse oblatum.

R. Neg. maj. quia solam illam analogiam attingit, quæ scopo suo congruebat; hic autem erat sacerdotium Christi extollere supra leviticum. Porro ad hoc probandum, assumere non poterat oblationem panis et vini a Melchisedech factam. 1. Quia res oblata non erat præstantior in se, sed potius vilior, quam materia sacrificiorum leviticorum, utpote viva animalia. 2. Quia etiam sacerdotes levitici quandoque offerebant panem et vinum, ut patet in jugi sacrificio Num. XXVIII, quamvis materia principalis in eo esset agnus anficulus.

Unde analogia ab oblato pane et vino desumpta, potius favisset Hebræis, qui ex majori dignitate materiæ oblatæ in sacrificio levitico, majorem quoque sacerdotii levitici conclusissent dignitatem. Non mirum igitur, quod tam altum de oblato pane et vino Paulus servaverit silentium. Præterea quatuor Paulus in illa disputatione probanda assumpserat. Primum erat, quod sacerdotium Christi non esset secundum ordinem leviticum; et hoc probat ex eo quod Christus esset de tribu Juda, etc. Secundum, quod sacerdotium Christi esset secundum ordinem Melchisedech (in quem finem irrefragabile Psal. CIX adducit testimonium) et præstantius levitico; quod probat ex eo quod Melchisedech esset præstantior Abrahamo propter acceptas ab eo decimas. Tertium erat, quod sacerdotium leviticum aliquando esset cessaturum, eo quod Deus promiserit Testamentum et sacerdotium novum; novum autem et perpetuum Christi sacerdotium probat ex eo quod sit sacerdos secundum ordinem Melchisedech, cujus finis non invenitur in Scripturis. Quartum erat infirmitas sacrificii levitici, et efficacia sacrificii Christi, quam ostendit ex eo quod se ipsum semel obtulerit ad exhauriendam totius mundi peccata. Jam vero nihil horum probari poterat ex oblatione panis et vini per Melchisedech facta; ergo mirum non est quod Apost. de ista oblatione tam altum ibidem servaverit silentium.

Denique ne quidem conveniens fuisse videtur, ut de hac oblatione Paulus loqueretur: enimvero Hebræi, quibus scribebat, vel erant fideles, vel infideles. Si infideles adhuc, non congruebat, ut de mysterio tam abstruso clare loqueretur, sed tantummodo subobscurè; prout facit cap. V, ubi ait: *De quo (scilicet Melchisedech) grandis nobis sermo, et ininterpretabilis ad dicendum, quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.*

Vel si jam erant fidei mysteriis initiati, et tunc mysterium erat sublimius, quam ut Apost. id ipsum litteris committeret, videlicet perventuris forsitan ad Judæos infideles; de quibus ad Philip. III dicitur: *Nolite sanctum dare canibus.* Siquidem et ob hanc causam posteriores Ecclesiæ proceres sollicitè caverunt, ne mysterium Eucharistiæ infidelibus, et non initiatis proderetur; unde et illud toties apud S. P. Aug. aliosque veteres decantatur: *Norunt fideles;* per quam phrasim mysterium Eucharistiæ intelligebant.

Inst. I. Non valet argumentum a figuris petatum pro stabiliendo dogmate, nisi ratio, qua figura cum veritate cohæreat, in Scripturis exprimat: atqui Scriptura tacet comparationem panis et vini oblato a Melchisedech, cum sacrificio incruento; ergo.

R. Neg. min. nam et Scriptura, et patres, fidelissimi Scripturarum interpretes, similitudinem illam affatim exposuerunt. Scriptura namque referens, Melchisedech protulisse panem et vinum quatenus erat sacerdos Dei altissimi, qui ab Abrahamo decimas accepit etc. tanquam major sacerdos, satis expressit figuram eminentioris sacerdotii, et sacrificii juxta similem ritum.

Deinde cum Psal. CIX dicat de Christo: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech,* analogiam veritatis cum figura designavit. Cum autem non sit sacerdos hujusmodi ratione sacrificii cruenti, quod non offert in æternum, restat ut sit talis ratione sacrificii incruenti, quod sub symbolis panis et vini offertur in æternum.

Inst. II. Juxta ante dicta, etiam sacerdotes levitici quandoque offerebant panem et vinum; ergo oblatio panis et vini non est propria et singularis sacrificio Melchisedech, ac consequenter in ea specialiter non fuit præfiguratum incruentum sacrificium Missæ.

R. Neg. conseq. quia panis et vinum fuerunt quidem etiam oblata in sacrificiis leviticis velut pars aliqua, seu condimentum sacrificii, non vero ut principalis et integra sacrificii materia, ut factum est in sacrificio Melchisedech. Et licet Levit. VII, 9 et 10 fiat mentio de oblatione panis; ille tamen sine vino, cum aliis cruentis sacrificiis offerebatur. Quare verum manet, sacrificium incruentum panis et vini simul, proprium fuisse Melchisedech; atque ideo proprium ordinem sacerdotii ipsius (secundum quem Christus est sacerdos) in hujusmodi sacrificio etiam constitui debere.

Inst. III. Dicit potest quod Melchisedech externum aliquod obtulerit sacrificium, quod suo tempore Gentiles aliqui, veri Dei cultores, offerre solebant.

R. Neg. assumpt. quia neque de talibus Gentilibus neque de tali sacrificio constat: vel saltem illo tempore non erant Gentiles, qui offerebant sacrificium, in quo in figura apparuit hostia antonomastice munda, in nova lege a solis ortu usque ad occasum Deo sacrificanda, et omnibus sacrificiis Mosaicis anteponebenda, prout Malachias prædixit cap. I, 2

Ex quibus omnibus concludo, quod perperam conentur hæretici nobilissimam hanc eucharistici sacrificii figuram nobis eripere.

CAPUT XV.

Deus promittit Abræ semen numerosum instar stellarum cæli, simulque terram Chanaan, sancitque fœdus cum eo, victimis offerri jussis, quibus quasi symbolis præmonstrat Abræ, quæ, et quanta posteris ejus obtentura sint.

QUESTIO I. — DE SYMBOLIS QUIBUS TRIPLEX GENERATIO AC STATUS POPULI JUDAICI IN ÆGYPTO SUNT PRÆSIGNATA ABRÆ.

Resp. et dico I. Cum metueret Abram ne Assyrii bellum restaurarent, aut ne Chananæi invidia, vel spe prædæ illecti, in eum, quasi spoliis ditatum, irruerent, apparet ipsi Deus, non per somnium, sed per visionem factam vigilantem (ut patet ex y. 5) dicitque ei y. 1: *Noli timere, Abram, ego protector tuus sum* (hebraice dicitur: *Ego sum clypeus tuus.* Unde et LXX vertunt: *Ego hyperaspistes tuus,* qui tanquam armiger te præcedo, et scuto meo protego), *et merces tua magna nimis.* Quasi diceret: Respuisti

mercedem quidem regis Sodomorum (cap. XIV, 22). et egisti pie, sancte, et fortiter: ego ero merces tua, tam in hoc quam in futuro sæculo, major omni mercede terrena.

y. 2. *Dixitque Abram: Domine Deus, quid dabis mihi? Id est, credo, Domine, te multa bona et opes mihi largiturum, sed cui illa servient? Filio quippe et hærede careo: ego vadam, id est, moriar absque liberis.*

Dices: Sciebat Abram Deum ipsi promississe filium cap. XII, 7, et cap. XIII, 16: cur ergo promissioni divinæ de multiplicanda posteritate ita diffidit?

R. Eum minime diffisum fuisse: sed cum sibi videret non nasci filios, et tamen semini suo factam promissionem teneret, primo de adoptione cogitabat. Hoc indicat quod cum Deo loquens ait de vernaculo suo: (y. 5) *Hic hæres meus erit:* tanquam diceret, *quia de me ipso mihi semen non dedisti, in isto comple, quod meo semini promisisti;* inquit S. P. Aug. lib. XX cont. Faustum, cap. XXXII.

Dico 2. Hanc opinionem ab eo tollit Deus, y. 4 ipsi promittendo filium, non per adoptionem, sed per carnalem generationem, additque y. 5: *Suspice cælum, et numera stellas, si potes.* Nam, ut ait S. P. lib. XVI de Civ. Dei, cap. XXIII: *Quanto quisque acutius intuetur, tanto plures videt.* Unde simpliciter earum numerus ab homine attingi nequit: proinde *Quicumque universum stellarum numerum comprehendisse, et conscripsisse jactantur, sicut Aratus vel Eudoxius, vel si qui alii sunt, eos libri hujus contemnit auctoritas,* inquit S. P. loco proxime citato.

Quod autem additur: *Sic erit semen tuum* (nempe ut stellæ, quantum ad splendorem, numerum, et sublimitatem), litteraliter tum ad carnales, tum ad spirituales Abræ filios extendi potest: et quidem immediate ad eos qui ex illo secundum carnem nati sunt, quos proprie hic efflagitabat, extendi, liquet ex Deut. I, 10, ubi Moyses claris verbis carnales Judæos, propter multitudinem, stellis comparat. Ulterius autem extendi etiam ad spirituales, patet ex Apost. ad Gal. III, ubi docet Abrahamæ non tantum carnales, sed et spirituales filios esse promissos; per quos nimirum intelliguntur fideles, qui ejus fidem et pietatem imitantur; qui cælesti conversatione sua, et tandem gloriosa resurrectione stellis merito comparantur. Imo S. P. eodem loco ait: *Per stellas cæli magis videtur promissa posteritas cælesti felicitate sublimis, sicut per pulverem terræ* (cap. XIII, 16) *posteritas carnalis.*

Dico 3. Abræ non dubitanti de promissione divina, sed desideranti, *ut ei rei, quam crediderat, aliqua similitudo adhiberetur, qua ejus modus agnosceretur* (ut observat S. P. lib. XVI de Civ. Dei, cap. XXIII), ac dicenti y. 8: *Domine Deus, unde scire possum, quod possessurus sim eam? scilicet terram Chanaan;* y. 9 *respondens Dominus: Sume, inquit, mihi vaccam triennem, et capram trimam, et arietem annorum trium, turturem quoque et columbam.* Numerus ternarius tum animalium terrestrium, tum ætatis eorum, significat S. S. XXXVI.

tres generationes, scilicet Caath, Amram, et Moysis, quibus posteri Abræ essent in Ægypto mansuri. Fuit autem Caath filius Levi, avus Moÿsis; Amram vero pater Moysis.

Itaque juxta Theodoretum et Diodorum Tarsensem, 1. hæc *vacca triennis* indomita significat primam generationem Hebræorum, eorumque libertatem in Ægypto tempore Joseph: tunc enim libere et laute, instar juvenæ, pasebantur opibus Ægypti.

2. *Capra trima* significat secundam generationem Hebræorum, quam post mortem Joseph instar capræ mulgere cœperunt Ægyptii, ditando sese opere et servitute Hebræorum.

3. *Aries durus* et cornutus significat tertiam generationem Hebræorum, numerosissimam et fortissimam ac proinde durissima servitute oppressam ab Ægyptiis, nascente Moÿse.

4. *Dissectio animalium* in frusta significat afflictionem et duram tyrannidem Ægyptiacam. *Volucrum volatus* ad horum animalium cadavera, significat Ægyptios, et Og, et Sehon, et Amalec, et alios hostes Israelem peregrinantem invadentes. *Abram volucres abigens,* significat Dei providentiam Hebræos ob merita Abræ tuentem.

5. *Turtur et columba,* seu *aves non divisæ* præsignabant quartam generationem, qua Judæi evoluturi erant ex Ægypto liberi et integri. *Et turtur* quidem gemebunda significat 40 annos luctus in deserto. *Columba* socialis significat tempus Josue, quo Hebræi terram promissam late et placide incoluerunt.

Dico 4. S. P. Aug. lib. XVI de Civ. Dei, cap. XXIV, fuse exequitur aliam præclaram totius hujus visionis explicationem, juxta quam *animalia* significant omnes gentes: *quadrupedia* carnales, *aves* spirituales, *divisio* schismata carnalium, *turtur* contemplativos, *columba* activos, *vespera* finem mundi, *clibanus ardens* diem judicii, *horror Abræ* timorem etiam justorum. Videri potest S. doctor loco assignato cætera huc spectantia sensu allegorico elucidans.

QUÆSTIO II. — QUOMODO CONCILIETUR TEXTUS HIC y. 13 CUM EXODI XII, 40.

Nota 1. Quod textus hic habeat: *Scito prænoscent, quod peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua, et subjicient eos servituti, et affligent quadringentis annis.* Exodi autem 12 dicitur: *Habitatio autem filiorum Israel, qua manserunt in Ægypto, fuit quadringentorum triginta annorum.*

Nota 2. Quod 400 anni, de quibus hic, non concernant Ismaelem, sed Isaac duntaxat, ejusque posteros Israelitas: siquidem Isaac est illud semen de quo hic loquitur Deus. Unde et cap. XXI, 12 scriptum est: *In Isaac vocabitur tibi semen.* His prænotatis, textus illi facile conciliantur, si advertamus diversitatem illorum annorum oriri ex diversis temporibus, a quibus eorum sumitur exordium. Unde

R. et dico 1. Computus 450 annorum, de quibus Exod. XII, inchoatur ab eo tempore quo Abræ facta est promissio de benedictione universarum cognationum (Sic.)